

32006D0974

30.12.2006.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 400/299

ODLUKA VIJEĆA

od 19. prosinca 2006.

o posebnom programu „Kapaciteti” za provedbu Sedmog okvirnog programa Europske zajednice za aktivnosti u području istraživanja i tehnološkog razvoja te za demonstracijske aktivnosti (2007.–2013.)

(Tekst značajan za EGP)

(2006/974/EZ)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 166. stavak 4.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

budući da:

(1) U skladu s člankom 166. stavkom 3. Ugovora, Odluka br. 1982/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o Sedmom okvirnom programu Europske zajednice za aktivnosti u području istraživanja i tehnološkog razvoja te za demonstracijske aktivnosti (2007. – 2013.) ⁽³⁾ (dalje u tekstu: „Okvirni program”) treba se provesti putem posebnih programa koji utvrđuju detaljna pravila za njihovu provedbu, određuju njihovo trajanje te predviđaju sredstva koja se smatraju potrebnima.

(2) Okvirni program zasniva se na četirima vrstama aktivnosti: transnacionalnoj suradnji na politički utvrđenim temama („Suradnja”), istraživanjima koja provode istraživači na inicijativu istraživačke zajednice („Ideje”), potpori osposobljavanju i razvoju karijere istraživača („Ljudi”) te potpori istraživačkim kapacitetima („Kapaciteti”). Aktivnosti pod „Kapaciteti” u pogledu neizravnih djelovanja trebale bi se provoditi putem ovog posebnog programa.

(3) Na ovaj bi se posebni program trebala primjenjivati pravila Okvirnog programa za sudjelovanje poduzeća, istraživačkih centara i sveučilišta te za širenje rezultata istraživanja (dalje u tekstu: „pravila za sudjelovanje i širenje”).

(4) Okvirni program trebao bi nadopunjavati aktivnosti koje se provode u državama članicama kao i druga djelovanja Zajednice koja su potrebna u sveukupnim strateškim naporima za provedbu Lisabonskih ciljeva, zajedno s onima koja se tiču osobito strukturnih fondova, poljoprivrede, obrazovanja, osposobljavanja, kulture, konkurentnosti i inovacije, industrije, zdravlja, zaštite potrošača, zapošljavanja, energetike, prometa i okoliša.

(5) Inovacije i aktivnosti vezane uz mala i srednja poduzeća koje podržava Okvirni program trebaju biti komplementarne inovacijama i aktivnostima utvrđenima u okviru Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije, što će doprinijeti premošćivanju rascjepa između istraživanja i inovacija te promovirati sve oblike inovacija.

(6) Provedba Okvirnog programa može dovesti do nastanka dopunskih programa koji uključuju sudjelovanje samo određenih država članica, sudjelovanje Zajednice u programima koje poduzima više država članica ili osnivanje zajedničkih poduzeća ili druge aranžmane u smislu članaka 168., 169. i 171. Ugovora.

(7) Ovaj posebni program trebao bi predvidjeti doprinos Europskoj investicijskoj banci (EIB) za uspostavu „instrumenta za financiranje na temelju podjele rizika”, kako bi se poboljšao pristup zajmovima EIB-a.

(8) Zajednica je u skladu s člankom 170. Ugovora sklopila niz međunarodnih sporazuma u području istraživanja te bi trebalo izvršiti napore kako bi se osnažila međunarodna suradnja u području istraživanja radi daljnjeg

⁽¹⁾ Mišljenje od 30. studenoga 2006. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽²⁾ SL C 185, 8.8.2006., str. 10.

⁽³⁾ SL L 412, 30.12.2006., str. 1.

integriranja Zajednice u svjetsku istraživačku zajednicu. Stoga bi ovaj posebni program trebao biti otvoren sudjelovanju država koje su sklopile sporazume u tu svrhu, a na razini projekta i na temelju zajedničke dobrobiti on bi trebao biti otvoren sudjelovanju subjekata iz trećih zemalja i međunarodnih organizacija za znanstvenu suradnju.

- (9) Istraživačke aktivnosti koje se provode u okviru ovog programa trebale bi poštovati temeljna etička načela, uključujući načela izražena u Povelji Europske unije o temeljnim pravima.
- (10) Provedba Okvirnog programa trebala bi doprinijeti promicanju održivog razvoja.
- (11) Trebalo bi osigurati dobro financijsko upravljanje Okvirnim programom i njegovu provedbu na najučinkovitiji mogući način usmjeren korisniku, istodobno osiguravajući pravnu sigurnost i dostupnost programa za sve sudionike, u skladu s Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi primjenjivoj na opći proračun Europskih zajednica ⁽¹⁾ i Uredbom Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 ⁽²⁾ o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu te Financijske uredbe i svih budućih izmjena.
- (12) Trebalo bi poduzeti odgovarajuće mjere – razmjerne financijskim interesima Europskih zajednica – kako bi se pratila učinkovitost odobrene financijske potpore i upotrebe tih sredstava radi sprečavanja nepravilnosti i prijevare te bi trebalo poduzeti potrebne korake kako bi se nadoknadila izgubljena, krivo isplaćena ili nepravilno korištena sredstva u skladu s Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica ⁽³⁾, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti ⁽⁴⁾ te Uredbom (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ⁽⁵⁾.
- (13) Budući da su mjere potrebne za provedbu ove Odluke u bitnome mjere upravljanja, trebalo bi ih stoga donijeti prema upravljačkom postupku predviđenom u članku 4. Odluke Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih

ovlasti dodijeljenih Komisiji ⁽⁶⁾. S druge strane, istraživanja koja uključuju upotrebu ljudskih embrija i matičnih stanica iz ljudskog embrija otvaraju specifična etička pitanja, kao što je opisano u članku 4. ove Odluke. Stoga bi trebalo donijeti mjere za financiranje takvih projekata po regulatornom postupku predviđenom u članku 5. Odluke 1999/468/EZ.

- (14) Posebni program „Kapaciteti” trebao bi imati svoju vlastitu proračunsku liniju u sklopu općeg proračuna Europskih zajednica.
- (15) U provedbi ovog programa posebnu bi pozornost trebalo posvetiti integraciji načela jednakosti spolova kao i, među ostalim, radnim uvjetima, transparentnosti procesa zapošljavanja i razvoju karijere istraživača koji se zapošljavaju na projektima i programima financiranim u okviru djelovanja iz ovog programa, a za koje Preporuka Komisije od 11. ožujka 2005. o Europskoj povelji za istraživače i Kodeksu ponašanja pri zapošljavanju istraživača nudi referentni okvir, istodobno uvažavajući njegovu dobrovoljnu prirodu,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Ovim se donosi posebni program „Kapaciteti” za aktivnosti Zajednice u području istraživanja i tehnološkog razvoja, uključujući demonstracijske aktivnosti, dalje u tekstu „posebni program”, za razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

Članak 2.

Posebni program podupire aktivnosti za program „Kapaciteti”, podupirući ključne aspekte europskih istraživačkih i inovacijskih kapaciteta kao što su:

- (a) istraživačke infrastrukture;
- (b) istraživanje u korist malih i srednjih poduzeća;
- (c) regije znanja;
- (d) istraživački potencijal;
- (e) znanost u društvu;
- (f) potpora usklađenom razvoju istraživačkih politika;
- (g) aktivnosti međunarodne suradnje.

⁽¹⁾ SL L 248, 16.9.2002., str. 1.

⁽²⁾ SL L 357, 31.12.2002., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ, Euratom) br. 1248/2006 (SL L 227, 19.8.2006., str. 3.).

⁽³⁾ SL L 312, 23.12.1995., str. 1.

⁽⁴⁾ SL L 292, 15.11.1996., str. 2.

⁽⁵⁾ SL L 136, 31.5.1999., str. 1.

⁽⁶⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23. Odluka kako je izmijenjena Odlukom 2006/512/EZ (SL L 200, 22.7.2006., str. 11.).

Provedba ovog posebnog programa može dovesti do nastanka dopunskih programa koji uključuju sudjelovanje samo određenih država članica, sudjelovanje Zajednice u programima koje poduzima više država članica ili osnivanje zajedničkih poduzeća ili druge aranžmane u smislu članaka 168., 169. i 171. Ugovora.

Ciljevi i osnovne odrednice tih aktivnosti navedeni su u Prilogu I.

Članak 3.

U skladu s Prilogom II. Okvirnom programu, iznos koji se smatra potrebnim za izvršenje posebnog programa jest 4 097 milijuna EUR, od čega je manje od 6 % namijenjeno za administrativne izdatke Komisije. Okvirna raspodjela ovog iznosa nalazi se u Prilogu II.

Članak 4.

1. Sve istraživačke aktivnosti koje se provode u okviru posebnog programa provode se u skladu s temeljnim etičkim načelima.

2. Sljedeća područja istraživanja ne financiraju se u okviru ovog programa:

- istraživačke aktivnosti kojima je cilj kloniranje čovjeka u reproduktivne svrhe,
- istraživačke aktivnosti čija je namjera mijenjanje genetskog naslijeđa ljudskih bića, a zbog kojih bi takve promjene mogle postati nasljedne ⁽¹⁾,
- istraživačke aktivnosti čija je namjera stvaranje ljudskih embrija isključivo u svrhu istraživanja ili u svrhu nabavljanja matičnih stanica, uključujući nuklearnim prijenosom somatskih stanica.

3. Istraživanje ljudskih matičnih stanica, kako stanica odraslih osoba, tako i embrija, mogu se financirati, ovisno o sadržaju znanstvenog prijedloga i pravnom okviru dotične države članice ili dotičnih država članica.

Svaki zahtjev za financiranje istraživanja koja se provode na ljudskim embrionalnim matičnim stanicama mora prema potrebi uključivati pojedinosti povezane s izdavanjem dozvole i nadzornim mjerama koje će poduzeti nadležna tijela država članica, kao i pojedinosti etičkog ili etičkih odobrenja koja se prilažu takvom zahtjevu.

U pogledu uzimanja ljudskih embrionalnih matičnih stanica, na institucije, organizacije i istraživače primjenjuju se stroga pravila

⁽¹⁾ Istraživanja povezana s liječenjem karcinoma gonada mogu se financirati.

izdavanja dozvola i nadzora u skladu s pravnim okvirom predmetne države ili država članica.

4. Gore navedena područja istraživanja u drugoj će se fazi ovog programa (2010. - 2013.) pregledati uzimajući u obzir najnovija znanstvena dostignuća.

Članak 5.

1. Posebni program provodi se prema shemama financiranja utvrđenima u Prilogu III. Okvirnom programu.

2. Prilog III. ovom posebnom programu navodi mehanizme za odobrenje sredstava Europskoj investicijskoj banci za uspostavu instrumenta za financiranje na temelju podjele rizika.

3. Prilog IV. ovom posebnom programu navodi mogućnost inicijative za zajedničku provedbu nacionalnih istraživačkih programa koji bi mogli biti predmetom zasebne odluke na temelju članka 169. Ugovora.

4. Na ovaj se posebni program primjenjuju pravila za sudjelovanje i širenje.

Članak 6.

1. Komisija izrađuje program rada za provedbu ovog posebnog programa u kojem se detaljno navode ciljevi te znanstveni i tehnološki prioriteti navedeni u Prilogu I., sheme financiranja koje će se koristiti za područja za koja se raspisuje pozivi na podnošenje prijedloga te vremenski raspored za provedbu.

2. Program rada u obzir uzima relevantne istraživačke aktivnosti koje provode države članice, pridružene zemlje te europske i međunarodne organizacije, postizanje europske dodane vrijednosti kao i utjecaj na industrijsku konkurentnost i važnost u odnosu na druge politike Zajednice. Program rada ažurira se prema potrebi.

3. Prijedlozi za neizravna djelovanja u okviru načina financiranja procjenjuju se te se projekti odabiru uzimajući u obzir kriterije navedene u članku 15. stavku 1.a pravila za sudjelovanje i širenje.

4. U programu rada mogu se odrediti:

- (a) organizacije koje primaju doprinose u obliku članarine;
- (b) mjere potpore za aktivnosti određenih pravnih osoba.

Članak 7.

1. Komisija je odgovorna za provedbu posebnog programa.

2. Upravljački postupak utvrđen u članku 8. stavku 2. primjenjuje se na donošenje sljedećih mjera:

- (a) programa rada iz članka 6., uključujući sheme financiranja koje će se upotrijebiti, sadržaj poziva na podnošenje prijedloga kao i kriterije za procjenu i odabir koji će se primijeniti;
- (b) sve prilagodbe okvirne raspodjele iznosa u skladu s Prilogom II;
- (c) odobrenje financiranja radnji u okviru tematskih područja iz točaka od (a) do (g) članka 2., pri čemu je procijenjeni iznos doprinosa Zajednice u okviru ovog programa jednak ili viši od 0,6 milijuna EUR;
- (d) određivanje uvjeta za procjene iz članka 7. stavka 2. i članka 7. stavka 3. Okvirnog programa.

3. Regulatorni postupak utvrđen u članku 8. stavku 3. primjenjuje se na odobrenje financiranja radnji koje uključuju upotrebu ljudskih embrija i matičnih stanica ljudskih embrija.

Članak 8.

- 1. Komisiji pomaže Odbor.
- 2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

Razdoblje predviđeno člankom 4. stavkom 3. Odluke 1999/468/EZ određuje se na dva mjeseca.

- 3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

Razdoblje predviđeno člankom 5. stavkom 6. Odluke 1999/468/EZ određuje se na dva mjeseca.

4. Komisija redovito obavješćuje Odbor o ukupnom napretku u provedbi posebnog programa te mu pruža pravodobne informacije o svim aktivnostima u području istraživanja i tehnološkog razvoja koje se predlažu ili financiraju u okviru ovog programa na način opisan u Prilogu V.

5. Odbor donosi svoj poslovnik.

Članak 9.

Komisija osigurava neovisno praćenje, procjenu i preispitivanje predviđene u članku 7. Okvirnog programa koji se provode u vezi s aktivnostima koje se obavljaju u područjima obuhvaćenima posebnim programom.

Članak 10.

Ova Odluka stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 11.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. prosinca 2006.

Za Vijeće
Predsjednik
J. KORKEAOJA

PRILOG I.

ZNANSTVENI I TEHNOLOŠKI CILJEVI, OPĆE ODREDNICE TEMA I AKTIVNOSTI

UVOD

Ovim će se posebnim programom poticati istraživački i inovacijski kapaciteti u čitavoj Europi i osigurati njihova optimalna uporaba. Taj će se cilj ostvariti putem sljedećih mjera:

- osiguranjem optimalne uporabe i razvoja istraživačkih infrastrukture,
- jačanjem inovacijskih kapaciteta malih i srednjih poduzeća i poticanjem njihove sposobnosti da ostvare koristi od istraživanja,
- potporom razvoju regionalnih, na istraživanje usmjerenih, klastera,
- oslobađanjem istraživačkog potencijala u konvergencijskim i najudaljenijim regijama EU-a,
- približavanjem znanosti i društva za usklađeno uključivanje znanosti i tehnologije u europsko društvo,
- podržavanjem usklađenog razvoja istraživačkih politika, i
- aktivnostima i mjerama za potporu međunarodnoj suradnji.

U obzir će se posebno uzeti načelo održivog razvoja i ravnopravnosti spolova. Nadalje, dio aktivnosti u okviru ovog posebnog programa prema potrebi će činiti etički, socijalni, pravni i širi kulturološki aspekti istraživanja koja će se provoditi te njihove potencijalne primjene kao i društveno-ekonomske posljedice znanstvenog i tehnološkog razvoja te predviđanja.

Aktivnosti koordinacije istraživačkih programa izvan okvira Zajednice mogu se provoditi u ovom posebnom programu pomoću programa ERA-NET i sudjelovanjem Zajednice u nacionalnim istraživačkim programima koji se zajednički provode (prema članku 169. Ugovora), kako je opisano u posebnom programu „Suradnja”.

Težit će se postizanju sinergije i komplementarnosti s ostalim politikama i programima Zajednice kao što su regionalna i kohezijska politika, strukturni fondovi, Program za konkurentnost i inovacije te odgovarajući programi obrazovanja i stručnog osposobljavanja ⁽¹⁾.

Etički aspekti

Tijekom provedbe ovog posebnog programa te u istraživačkim aktivnostima koje proizlaze iz njega moraju se poštovati temeljna etička načela. Ona među ostalim uključuju načela izražena u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, uključujući sljedeće: zaštitu ljudskog dostojanstva i ljudskog života, zaštitu osobnih podataka i privatnosti kao i životinja i okoliša u skladu s pravom Zajednice i posljednjim verzijama relevantnih međunarodnih konvencija, smjernica i pravila ponašanja, npr. Helsinške deklaracije, Konvencije Vijeća Europe o ljudskim pravima i biomedicini, potpisane u Oviudu 4. travnja 1997. i njezinih dodatnih protokola, Konvencije UN-a o pravima djeteta, Opće deklaracije o ljudskom genomu i ljudskim pravima koju je donio Unesco, Konvencije UN-a o biološkom i toksičnom oružju (BTWC), Međunarodnog ugovora o biljnim genetskim resursima za hranu i poljoprivredu i relevantnih rezolucija Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

U obzir će se također uzeti mišljenja Europske skupine savjetnika o etičkim posljedicama biotehnologije (od 1991. do 1997.) te mišljenja Europske skupine za etiku u znanosti i novim tehnologijama (od 1998.).

U skladu s načelom supsidijarnosti i raznolikosti pristupa koji postoje u Europi, sudionici u istraživačkim projektima moraju se ponašati u skladu sa zakonima, propisima i etičkim pravilima na snazi u zemljama u kojima će se istraživanja provoditi. U svakom slučaju primjenjuju se nacionalni propisi te se istraživanja koja su zabranjena u bilo kojoj državi članici ili nekoj drugoj zemlji neće podržati financiranjem Zajednice koje će se provoditi u toj državi članici ili drugoj zemlji.

⁽¹⁾ U cilju olakšavanja provedbe programa, za svaki sastanak programskog odbor, kako je definirano u dnevnom redu, Komisija će u skladu s utvrđenim smjernicama naknaditi troškove za jednog predstavnika po državi članici kao i za jednog stručnjaka/savjetnika po državi članici za one točke dnevnog reda za koje država članica zahtijeva posebnu stručnost.

Oni koji provode istraživačke projekte prema potrebi moraju zatražiti odobrenje od nadležnih nacionalnih ili lokalnih etičkih odbora prije početka aktivnosti u području istraživanja i tehnološkog napretka. Komisija će također sustavno provoditi etičke provjere prijedloga koji se bave etički osjetljivim pitanjima ili u slučaju da etički aspekti nisu adekvatno razmotreni. U specifičnim se slučajevima etička provjera može izvršiti tijekom provedbe projekta.

Neće se odobriti financiranje istraživačkih aktivnosti koje su zabranjene u svim državama članicama.

Protokol o zaštiti i dobrobiti životinja priložen Ugovoru zahtijeva od Zajednice da posveti punu pozornost zahtjevima dobrobiti životinja prilikom stvaranja i provedbe politika Zajednice, uključujući istraživanja. Direktivom Vijeća 86/609/EEZ od 24. studenoga 1986. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o zaštiti životinja koje se koriste u pokusne i druge znanstvene svrhe ⁽¹⁾ zahtijeva se da svi pokusi budu izrađeni tako da se izbjegne nevolja i nepotrebna bol i patnja pokusnih životinja; korištenje životinja u najmanjem mogućem broju; uključivanje životinja s najnižom razinom neurofiziološke osjetljivosti i da se prouzrokuju najmanje boli, patnje, nevolje ili trajnih oštećenja. Mijenjanje genetskog naslijeđa životinja i kloniranje životinja mogu se razmatrati samo ako su ciljevi etički opravdani, a uvjeti takvi da se jamči dobrobit životinja te se uvažavaju načela biološke raznolikosti.

Tijekom provedbe ovog programa Komisija će redovno pratiti znanstvena postignuća i nacionalne i međunarodne propise tako da se u obzir uzmu svi razvoji događaja.

Etička istraživanja u vezi sa znanstvenim i tehnološkim postignućima provodit će se u dijelu ovog programa pod nazivom „Znanost u društvu”.

1. ISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE

Cilj

Optimizacija upotrebe i razvoja najboljih istraživačkih infrastruktura koje postoje u Europi i pomoć pri stvaranju novih istraživačkih infrastruktura od paneuropskog interesa u svim područjima znanosti i tehnologije, a koje su potrebne europskoj znanstvenoj zajednici za očuvanje vodećeg položaja u napretku u istraživanjima te koje mogu pomoći industriji da ojača svoju bazu znanja i svoje tehnološko znanje i iskustvo.

Pristup

Da bi Europa postala najkonkurentnije i najdinamičnije svjetsko gospodarstvo utemeljeno na znanju, moderne i učinkovite istraživačke infrastrukture presudne su za postizanje vodeće pozicije u znanosti i tehnologiji. Istraživačke infrastrukture imaju ključnu ulogu u stvaranju znanja i tehnologije te u njihovu širenju, primjeni i iskorištavanju potičući time inovacije i pridonoseći razvoju Europskog istraživačkog prostora. Pristup istraživačkim infrastrukturama je sve važniji u svim područjima znanosti i tehnologije, i za politike utemeljene na dokazima. Mnoge su se istraživačke infrastrukture razvile iz velikih ustanova za istraživanje koje su gotovo isključivo bile namijenjene određenoj znanstvenoj disciplini u današnju uslužnu infrastrukturu za velik broj znanstvenih zajednica. Uz pomoć informacijske i komunikacijske tehnologije, noviji koncepti infrastrukture također se proširuju kako bi uključili raspoređene sustave strojne i programske opreme i sadržaja, koji kao spremišta znanja u mnogim različitim disciplinama imaju golemu kumulativnu vrijednost.

Predložena aktivnost će posebno doprinijeti razvoju, iskorištavanju i očuvanju znanja kroz potporu istraživačkim infrastrukturama utemeljenim na pristupu „odozdo prema gore”, na pristupu koji se ravna prema principu znanstvene izvrsnosti i ciljanom pristupu. Strateško poboljšanje s obzirom na istraživačke infrastrukture, uključujući računalne i komunikacijske e-infrastrukture te virtualne infrastrukture se također smatra pokretačem u promjeni načina provođenja znanosti. Države članice će i dalje zadržati središnju ulogu u razvoju i financiranju infrastrukture.

Pojam „istraživačke infrastrukture” u kontekstu Okvirnog programa Zajednice za istraživanje i tehnološki razvoj obuhvaća objekte, sredstva ili usluge koje su potrebne istraživačkoj zajednici za provedbu istraživanja u svim znanstvenim i tehnološkim područjima. Ova definicija, uključujući ljudske resurse, obuhvaća:

- važnu opremu ili skup instrumenata za istraživačke svrhe,
- sredstva temeljena na znanju, kao što su zbirke, arhive, strukturirani podaci ili sustavi za upravljanje podacima, a koji se koriste u znanstvenom istraživanju,

⁽¹⁾ SL L 358, 18.12.1986., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 230, 16.9.2003., str. 32.).

- infrastrukture temeljene na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, kao što su GRID, računalna, programska i komunikacijska infrastruktura,
- bilo kakva druga sredstva jedinstvene prirode bitna za istraživanje.

Samo istraživačkim infrastrukturama ili mrežama istraživačkih infrastruktura od interesa za europsku znanstvenu zajednicu (sveučilišta, javni i gospodarski sektor), u pogledu učinkovitosti i dostupnosti, može biti dodijeljena potpora. One moraju značajno doprinosti razvoju europskih istraživačkih sposobnosti.

U vezi s tematskim istraživačkim infrastrukturama u okviru posebnog programa „Suradnja”, osigurat će se opća koordinacija u okviru ovog programa.

Aktivnosti

Aktivnosti će obuhvatiti sljedeća područja djelovanja:

- optimizacija korištenja postojećih istraživačkih infrastruktura i poboljšanje njihova rada,
- poticanje razvoja novih istraživačkih infrastruktura (ili značajnijih poboljšanja postojećih) od paneuropskog interesa, prvenstveno na temelju rada Europskog strategijskog foruma o istraživačkim infrastrukturama (ESFRI),
- mjere potpore, uključujući potporu nastajućim potrebama.

1.1. *Postojeće istraživačke infrastrukture*

Cilj aktivnosti povezanih s istraživačkim infrastrukturama je ojačati europske sposobnosti i učinkovitost određenih istraživačkih infrastruktura te povećati uključenost zajednica korisnika u mogućnosti koje pružaju istraživačke infrastrukture i njihovu obvezu prema ulaganju u vrhunska istraživanje. Aktivnosti će se sastojati od podrške optimizaciji europskih istraživačkih infrastruktura „udruživanjem” sposobnosti i napora, što će omogućiti učinkovitije korištenje objekata, sredstava i usluga u svim područjima znanosti i tehnologije i olakšati „transnacionalni pristup” postojećim infrastrukturama.

1.1.1. *Integriranje aktivnosti*

Istraživačkim infrastrukturama na svjetskoj razini potrebna su golemo i dugoročno ulaganje u ljudske i financijske resurse. Oni bi trebali biti upotrebljavani i iskorištavani od što je moguće veće zajednice znanstvenika i industrije korisnika na europskoj razini. Osim toga, kako bi se odgovorilo na nove i rastuće znanstvene potrebe, potrebno je neprestano promicati i poboljšavati optimizaciju i jačanje sposobnosti i učinkovitosti istraživačkih infrastruktura na razini Zajednice. To se može bolje postići, na usklađeni način, poticanjem njihove uporabe i razvoja, uključujući naknadna poboljšanja.

Zajednica bi trebala pridonijeti postizanju tog cilja promicanjem integriranja aktivnosti. Pružanjem integriranih usluga povezanih s infrastrukturom osigurat će se, prema potrebi, europskim istraživačima, uključujući istraživače iz industrijskog sektora i malih i srednjih poduzeća, i istraživačima iz rubnih i najudaljenijih područja, pristup najboljim istraživačkim infrastrukturama za provedbu istraživanja, na europskoj i međunarodnoj razini. Integriranje aktivnosti usmjereno je na postizanje bolje strukturiranog rada istraživačkih infrastruktura i na promicanje njihovog zajedničkog razvoja, u smislu sposobnosti i učinkovitosti na europskoj razini.

Integriranje aktivnosti postojećih istraživačkih infrastruktura provodit će se putem:

- poziva „odozdo prema gore” radi ubrzanja međusobne suradnje i udruživanja sredstava među upraviteljima infrastruktura s ciljem unapređenja kulture međusobne suradnje. Cilj takvih aktivnosti trebao bi biti usmjeren na postizanje boljeg ustroja, na razini Europe, rada istraživačkih infrastruktura i boljeg načina pristupa potencijalnih korisnika; na poticanje njihova zajedničkog razvoja u pogledu sposobnosti i učinkovitosti te na promicanje njihove usklađenosti i interdisciplinarnosti,

- „ciljanih poziva”, kada će takve usmjerene aktivnosti biti vidljivo korisne za dugoročnu potporu potencijalno važnih istraživačkih infrastruktura i ubrzavanje procesa njihovog nastanka na razini Zajednice. Oni će se provoditi u bliskoj suradnji s aktivnostima koje se odvijaju u tematskim područjima kako bi se osiguralo da sve aktivnosti odgovaraju potrebama za istraživačkim infrastrukturama u njihovim odgovarajućim područjima, na europskoj razini u okvirima Zajednice. Već se mogu utvrditi područja ⁽¹⁾ za bolje korištenje i jačanje postojećih europskih infrastruktura, zadovoljavanje dugoročnih strateških potreba akademskih, javnih i industrijskih nositelja interesa u području istraživanja i društva u cjelini, kao na primjer, potrebe za znanostima o živim bićima i znanstvenim primjenama, informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, razvojem industrijskog istraživanja uključujući mjeriteljstvo, potporu za održivi razvoj, a posebno u području zaštite okoliša, te potrebe za društvenim i humanističkim znanostima.

1.1.2. Elektroničke infrastrukture koje se temelje na informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji

Upotreba e-infrastruktura osigurava prijeko potrebne usluge za istraživačke zajednice temeljem složenih procesa koji su oblikovani za unos snage raspoređenih informacijskih i komunikacijskih resursa (računarstvo, povezivost, instrumentacija) u virtualne zajednice. Jačanje europskog pristupa i povezanih europskih aktivnosti u ovome području može znatno doprinijeti povećanju europskog istraživačkog potencijala i njegova iskorištavanja, konsolidaciji e-infrastruktura kao temelja Europskog istraživačkog prostora, „prethodnika” interdisciplinarnih inovacija i pokretača promjene načina provođenja znanosti. Ono također može doprinijeti integraciji istraživačkih timova iz rubnih i najudaljenijih područja.

Aktivnosti koje su predložene za e-infrastrukturu na temelju ciljanih poziva na podnošenje projektnih prijedloga bit će usmjerene na poticanje daljnjeg proširenja i razvoja visoko kapacitetnih i učinkovitih komunikacijskih (GÉANT) i mrežnih (GRID) infrastruktura, kao i na jačanje vrhunskih europskih računalnih sposobnosti, naglašavajući potrebu za jačanjem superračunalnih uređaja svjetske klase, uređaja za pohranu podataka i naprednih uređaja za vizualizaciju. Te će aktivnosti također, po potrebi, poticati usvajanje tih infrastruktura od strane korisničkih zajednica, povećati njihovu globalnu važnost i razinu pouzdanosti, oslanjajući se na postignuća GÉANT i GRID infrastruktura, a na temelju interoperabilnosti.

Bit će potrebno na usklađeni način pružati potporu digitalnim knjižnicama, arhivima, pohrani podataka, čuvanju podataka i nužnom udruživanju sredstava, i to na europskoj razini, radi organizacije spremišta podataka za znanstvenu zajednicu i buduće naraštaje znanstvenika. Obuhvatit će se aspekti povećanog povjerenja i pouzdanosti podatkovnog sloja e-infrastruktura. Cilj predloženih aktivnosti će također biti predviđanje i povezivanje novih zahtjeva i rješenja za stvaranje sveobuhvatnih testnih platformi namijenjenih za eksperimentiranje novim opasnim tehnologijama i za rješavanje novih korisničkih zahtjeva, uključujući e-učenje. Skupina za razmatranje e-infrastruktura će redovito pružati pomoć davanjem strateških preporuka.

1.2. Nove istraživačke infrastrukture

Ovaj će posebni program pomoći u izgradnji novih istraživačkih infrastruktura (uključujući opsežnu modernizaciju postojećih), s naglaskom na pripremne faze i na „jedinstvene” infrastrukture s ključnim i paneuropskim utjecajem na razvoj bitnih znanstvenih područja u Europi.

1.2.1. Projektna studija za nove istraživačke infrastrukture

Za promicanje stvaranja novih istraživačkih infrastruktura putem „odozdo prema gore” pristupa pozivima na podnošenje prijedloga, financiranjem istraživačkih nagrada i studija izvedivosti za nove infrastrukture.

1.2.2. Potpora izgradnji novih infrastruktura

Promicanjem izgradnje novih istraživačkih infrastruktura u skladu s načelom „promjenljive geometrije”, uglavnom se nastavlja rad Europskog stratejskog foruma o istraživačkim infrastrukturama na temu razvoja europskog plana za nove istraživačke infrastrukture. Program rada utvrdit će prioritete projekte za dobivanje moguće potpore Zajednice.

Aktivnost koja se odnosi na izgradnju novih infrastruktura provest će se u dvije faze na temelju popisa kriterija utvrđenih u Okvirnom programu.

⁽¹⁾ Također utvrđena u Europskom stratejskom forumu o istraživačkim infrastrukturama.

— Stupanj 1.: potpora pripremnoj fazi

Prvi će stupanj uključivati pozive ograničene na prioritetne projekte koji su utvrđeni u programu rada. Pripremna faza bi uključivala pripremu preciznih planova izgradnje, pravne organizacije, upravljanja i višegodišnjeg planiranja predviđene istraživačke infrastrukture i konačnog sporazuma između nositelja interesa. Za vrijeme te pripremne faze, Komisija će nastupiti kao „pomagač”, posebno u procesu olakšavanja mehanizama financijskog inženjeringa za fazu izgradnje.

— Stupanj 2.: potpora fazi izgradnje

U drugoj fazi, oslanjajući se na postignute tehničke, pravne, administrativne i financijske sporazume, primjenjujući ponajprije komplementarnost između nacionalnih instrumenata i instrumenata Zajednice (poput strukturnih fondova ili Europske investicijske banke) i uzimajući u obzir, prema potrebi, potencijal za znanstvenu izvrsnost konvergencijskih i najudaljenijih regija; izgradnja bi se provodila uz moguće sudjelovanje privatnih financijskih institucija. Financijska potpora Okvirnog programa za ovu fazu izgradnje može se dati onim prioritetnim projektima kod kojih je dobivanje takve potpore od kritične važnosti. U takvim slučajevima, odluke će se donositi pomoću mehanizma koji ovisi o prirodi i razini financiranja (primjerice, izravna dodjela sredstava, zajmovi Europske investicijske banke, pristup koji se može pojednostavniti instrumentom za financiranje na temelju podjele rizika, u okviru Priloga III., članaka 171. Ugovora).

1.3. *Mjere potpore, uključujući potporu nastajućim potrebama*

Snažna koordinacija unutar Europske unije pri utvrđivanju i donošenju europske politike o istraživačkim infrastrukturama predstavlja ključ uspjeha ove aktivnosti. Stoga će u svakom dijelu programa postojati mjere za potporu takve koordinacije, uključujući potporu razvoja međunarodne suradnje.

Te bi se aktivnosti provodile uglavnom nakon periodičnih poziva na podnošenje projektnih prijedloga. Bile bi usmjerene na poticanje koordinacije nacionalnih programa putem aktivnosti u okviru ERA-NET-a, na analiziranje nastajućih potreba, na poticanje rada Europskog strateškog foruma o istraživačkim infrastrukturama i Skupine za razmatranje e-infrastrukture, na učinkovito provođenje programa (primjerice, konferencije, stručni ugovori, studije učinka itd.) i aktivnosti na međunarodnoj razini u okviru ovog posebnog programa. U kontekstu međunarodne suradnje, aktivnosti koje se provode u ovom posebnom dijelu programa također će omogućiti, kao temelj aktivnosti konkretne suradnje, utvrđivanje potreba određenih trećih zemalja i zajedničkih interesa i umrežavanje ključnih istraživačkih infrastrukture u trećim zemljama i onih u europskom istraživačkom prostoru, na temelju ciljanih poziva.

2. ISTRAŽIVANJE U KORIST MALIH I SREDNJIH PODUZEĆA

Ciljevi

Jačanje inovacijskih kapaciteta europskih malih i srednjih poduzeća i njihov doprinos razvoju proizvoda temeljenih na novim tehnologijama i tržišta, pomažući im pri eksternalizaciji istraživanja, povećanju njihovih istraživačkih naporu, širenju njihovih mreža, boljem korištenju rezultata istraživanja i stjecanju tehnološkog znanja i iskustva premošćivanjem jaza između istraživanja i inovacija.

Pristup

Mala i srednja poduzeća su u središtu europske industrije. Ona bi trebala biti ključni element inovacijskog sustava i lanca pretvorbe znanja u nove proizvode, postupke i usluge. Suočena sa sve većom konkurencijom na unutarnjem tržištu i u svijetu, europska mala i srednja poduzeća moraju povećati svoje znanje i istraživačke napore, više koristiti rezultate istraživanja, proširiti svoje poslovne djelatnosti na veća tržišta i proširiti svoje mreže znanja na međunarodnoj razini. Većina aktivnosti država članica koje su bitne za mala i srednja poduzeća ne potiče i ne podupire transnacionalnu istraživačku suradnju i prijenos tehnologija. Potrebne su aktivnosti na razini EU-a kako bi se dopunio i ojačao učinak mjera poduzetih na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Određene aktivnosti provest će se s ciljem potpore malih i srednjih poduzeća ili njihovih udruženja koja trebaju vanjske izvršitelje u provedbi istraživanja: uglavnom su to mala i srednja poduzeća niske ili srednje tehnološke razine s malo ili bez istraživačkih kapaciteta. Mala i srednja poduzeća s većim istraživačkim kapacitetima mogu sudjelovati kao pružatelji istraživačkih usluga ili mogu eksternalizirati istraživanja kako bi nadopunili svoje glavne istraživačke kapacitete. Te će se aktivnosti provoditi u čitavom području znanosti i tehnologije putem pristupa „odozdo prema gore”. Aktivnosti će uključivati potporu demonstracijskim i drugim aktivnostima kako bi se olakšala primjena istraživačkih rezultata, uz osiguranje komplementarnosti s Okvirnim programom za konkurentnost i inovacije. Prilikom ocjenjivanja projektnih

prijedloga, na odgovarajući će se način uzeti u obzir očekivani gospodarski učinak na mala i srednja poduzeća. Financijska sredstva bit će dodijeljena u okviru dva programa: istraživanje za mala i srednja poduzeća i istraživanje za udruženja malih i srednjih poduzeća.

Prvi je usmjeren većinom na mala i srednja poduzeća niske ili srednje tehnološke razvijenosti s malo ili bez istraživačkih kapaciteta, ali i na mala i srednja poduzeća s većim istraživačkim kapacitetom koja trebaju vanjske izvršitelje u provedbi istraživanja kako bi povećali svoje glavne istraživačke kapacitete. Drugi je usmjeren na udruženja malih i srednjih poduzeća koja najbolje znaju ili su u najboljem položaju da mogu prepoznati zajedničke tehničke probleme svojih članova, djelovati u njihovo ime i zalagati se za učinkovito širenje i korištenje rezultata istraživanja.

Aktivnosti koordinacije i potpore u okviru „Istraživanja u korist malih i srednjih poduzeća” uključivat će koordinaciju nacionalnih, odnosno regionalnih programa koji su usmjereni na mala i srednja poduzeća i podupiru najbolje primjere iz prakse, širenje i korištenje rezultata, olakšavajući tako pristup malim i srednjim poduzećima Sedmom okvirnom programu i ocjenjujući učinak.

Aktivnosti bi se također mogle oslanjati na odgovarajuće nacionalne istraživačke programe koji dopunjuju dolje navedene istraživačke aktivnosti ⁽¹⁾.

Osim tih konkretnih aktivnosti, podupirat će se i olakšavati sudjelovanje malih i srednjih poduzeća u svim dijelovima Okvirnog programa. Prilikom izrade sadržaja tematskih područja programa „Suradnja”, koji će se provesti kroz projekte različitih veličina i područja primjene, ovisno o području i temi, pažljivo će se razmotriti istraživačke potrebe i potencijal malih i srednjih poduzeća.

Tijekom provedbe Okvirnog programa Zajednice za istraživanje i tehnološki razvoj, komplementarnost i sinergija osigurat će se aktivnostima Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije kako bi se potaklo i olakšalo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća u Okvirnom programu Zajednice za istraživanje i tehnološki razvoj.

Aktivnosti

Provest će se sljedeća dva konkretna programa za mala i srednja poduzeća:

Istraživanje za mala i srednja poduzeća

Ovim se programom pruža potpora malim skupinama inovativnih malih i srednjih poduzeća radi rješavanja zajedničkih ili komplementarnih tehnoloških problema. Projekti, koji su relativno kratkoročni, moraju se usredotočiti na potrebe za inovacijama malih i srednjih poduzeća koja prosljeđuju istraživanje vanjskim izvršiteljima za pružanje usluga istraživanja i tehnološkog razvoja i moraju se pokazati vidno korisnima za dotična mala i srednja poduzeća.

Istraživanje za udruženja malih i srednjih poduzeća

Ovim se programom pruža potpora udruženjima malih i srednjih poduzeća s ciljem razvoja tehničkih rješenja problema koji su zajednički velikom broju malih i srednjih poduzeća u određenim industrijskim sektorima ili dijelovima vrijednosnog lanca pomoću potrebnog istraživanja, primjerice, radi razvoja ili usklađivanja s europskim mjerilima i standardima, i s ciljem udovoljavanja regulatornih zahtjeva u područjima kao što su zdravstvo, sigurnost i zaštita okoliša. Projekti koji mogu trajati nekoliko godina moraju se voditi udruženjima malih i srednjih poduzeća (sastavljenima od određenog broja pojedinačnih malih i srednjih poduzeća) angažiranjem vanjskih izvršitelja koji pružaju usluge istraživanja i tehnološkog razvoja u korist svojih članova.

Zajednička obilježja programa

- Druga poduzeća i krajnji korisnici mogu sudjelovati u programima ako je to u interesu malih i srednjih poduzeća ili udruženja malih i srednjih poduzeća.
- Projekti bi trebali uključivati, osim istraživanja, aktivnosti s ciljem korištenja i učinkovitog iskorištavanja rezultata istraživanja, kao što su ispitivanje, demonstracija, izobrazba, prijenos tehnologija, upravljanje znanjem i zaštita prava intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva. U svrhu istraživanja za udruženja malih i srednjih poduzeća, projekti bi također trebali uključivati aktivnosti koje su usmjerene na učinkovito širenje rezultata istraživanja članovima udruženja malih i srednjih poduzeća, a prema potrebi i šire.
- Posebna će se pravila primjenjivati na pravo vlasništva i pristupa tim dvama programima.

⁽¹⁾ Ovo može uključivati moguću zajedničku provedbu programa usmjerenih na mala i srednja poduzeća koja provode istraživanje, oslanjajući se na Eureka.

Naglasak će biti na potpori istraživačkim projektima. Osim toga, potpora će biti dodijeljena nacionalnim programima koji osiguravaju financijska sredstva za mala i srednja poduzeća ili za udruženja malih i srednjih poduzeća za pripremu prijedloga mjera u okviru programa „Istraživanja u korist malih i srednjih poduzeća” s ciljem osnivanja novih nacionalnih programa ili proširenja postojećih.

3. REGIJE ZNANJA

Ciljevi

Jačanje istraživačkog potencijala europskih regija, posebno poticanjem i podupiranjem razvoja u čitavoj Europi regionalnih, na istraživanje usmjerenih, klastera povezivanjem sveučilišta, istraživačkih centara, poduzeća i regionalnih tijela vlasti.

Pristup

Regije se sve više prepoznaju kao važni subjekti u području istraživanja i razvoja u EU. Istodobno postoje dokazi koji ukazuju na to da ulaganje u istraživanje i razvoj daje veću privlačnost regiji i istodobno povećava konkurentnost lokalnih poduzeća. Strukture koje se u velikoj mjeri bave istraživanjem i razvojem ubrajaju se među najbolje pokretače takvih ulagačkih aktivnosti, što dovodi do neposrednog stjecanja lokalne konkurentske prednosti s korisnim učincima u smislu rasta i novih radnih mjesta. Pilot akcija iz 2003. pod nazivom „Regije znanja” ⁽¹⁾ potvrdila je važnost takvih klastera i ukazala je na potrebu za pružanje podrške i poticanja njihovog razvoja.

Ta će akcija omogućiti europskim regijama da ojačaju vlastite kapacitete za ulaganje u istraživanje i tehnološki razvoj te da pritom na najbolji mogući način iskoriste vlastiti potencijal za uspješno uključivanje svojih operatera u europske istraživačke projekte i omoguće uspostavu novih klastera, promičući regionalni razvoj u Europi.

Aktivnosti će omogućiti jednostavnije udruživanje u regionalne klastere koji će doprinijeti razvoju Europskog istraživačkog prostora. Povećano i usmjereno korištenje strukturnih fondova za ulaganje u istraživanje i razvoj te popratnih aktivnosti omogućit će se i boljim sinergijama između regionalnih i istraživačkih politika, ponajprije donošenjem regionalnih strategija istraživanja koje regionalne vlasti mogu uključiti u svoju gospodarsku razvojnu strategiju.

Posebna će se pozornost posvetiti suradnji između susjednih regija u različitim državama članicama.

Akcija „Regije znanja” ima za cilj poduprijeti utvrđivanje i provedbu optimalnih politika i strategija za razvoj klastera koji se bave istraživanjem i razvojem. Akcija će povećati značaj i učinkovitost regionalnih planova istraživanja putem uzajamnog učenja; unaprijediti i osnažiti suradnju između klastera, i doprinijeti jačanju održivog razvoja postojećih struktura koje se bave istraživanjem i razvojem, kao i osigurati plodno tlo za stvaranje novih klastera, posebno u regijama znanja u nastajanju. Potpora će se posebno pružati za projekte koji se provode na zahtjev i koji su usmjereni na rješavanje problema, a koji obuhvaćaju određena tehnološka područja ili grane ⁽²⁾.

Ova će se akcija odnositi na sve regije, uključujući konvergencijske regije ⁽³⁾.

Aktivnosti

Projekti bi u pravilu trebali uključivati regionalne vlasti, agencije za regionalni razvoj, sveučilišta, istraživačke centre i industriju, kao i, po potrebi, prijenos tehnologije, financijske organizacije ili organizacije civilnog društva. Projekti „Regije znanja” obuhvatit će sljedeće aktivnosti:

- Analiza, razvoj i provedba istraživačkih programa regionalnih ili prekograničnih klastera i njihove međusobne suradnje. Ovdje je uključena i analiza, kao i provedbeni plan usmjeren na sposobnost istraživanja i razvoja i na prioritete. U projektima će se primjenjivati metoda predviđanja, uspoređivanje s najboljim ili druge metode, ukazujući na očekivane prednosti kao što su osnažene veze između uključenih klastera, optimalna uključenost u europske istraživačke projekte i veći utjecaji na regionalni razvoj. One bi također mogle biti priprema za međuregionalne eksperimentalne akcije. Te su aktivnosti posebno usmjerene na poticanje bolje komplementarnosti regionalnih fondova Zajednice i drugih zajedničkih i nacionalnih fondova.

⁽¹⁾ Pilot akcija „Regije znanja” uvedena je u proračun Zajednice za 2003. na inicijativu Europskog parlamenta. Nakon toga je uslijedio drugi poziv za podnošenje prijedloga u okviru Šestog okvirnog programa Zajednice za istraživanje i tehnološki razvoj (2004.) u okviru programa „Usklađen razvoj politika”.

⁽²⁾ To ne isključuje kombinacije različitih tehnoloških područja, prema potrebi.

⁽³⁾ Konvergencijske regije su one opisane u članku 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 od 11. srpnja 2006. o utvrđivanju općih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1260/1999 (SL L 210, 31.7.2006., str. 25., ispravak SL L 239, 1.9.2006., str. 248.). To uključuje regije obuhvaćene ciljem „konvergencije” koje zadovoljavaju uvjete za financiranje iz Kohezijskog fonda i najudaljenije regije.

- „Mentorstvo” visokorazvijenih regija nad regijama sa slabije razvijenim istraživačkim sposobnostima na temelju izgradnje klastera usmjerenih na istraživanje i razvoj. Transnacionalni regionalni konzorciji će mobilizirati i povezati istraživačke subjekte na sveučilištima, u industriji i državnoj upravi kako bi se odredile „smjernice” za rješavanje problema tehnološki slabije razvijenih regija.
- Inicijative za bolju integraciju istraživačkih subjekata i institucija u regionalna gospodarstva kroz njihovu suradnju na razini klastera. One će uključivati transnacionalne aktivnosti s ciljem poboljšanja veza između nositelja interesa u istraživanju i lokalnih poslovnih zajednica, kao i odgovarajuće aktivnosti između klastera. U cilju dokazivanja koristi integracije, te bi aktivnosti mogle doprinijeti prepoznavanju komplementarnosti istraživanja i tehnološkog razvoja.

Potpora će se također pružiti za aktivnosti u svrhu unapređenja sustavne uzajamne razmjene podataka, kao i uzajamnog djelovanja između sličnih projekata i, prema potrebi, s aktivnostima drugih relevantnih programa Zajednice (npr. radio-nice za analizu i sintezu, okrugli stolovi, publikacije), s posebnim naglaskom na uključivanje država kandidatkinja i pridruženih zemalja, kao i država članica koje su pristupile Europskoj uniji nakon 1. svibnja 2004.

4. ISTRAŽIVAČKI POTENCIJAL

Cilj

Poticati ostvarenje potpunog istraživačkog potencijala proširene Unije oslobađanjem i razvojem postojeće ili nove izvrsnosti u konvergencijskim i najudaljenijim regijama EU-a te pomoći jačanju kapaciteta njihovih istraživača kako bi uspješno sudjelovali u istraživačkim aktivnostima na razini Zajednice.

Pristup

Kako bi se pružila potpora ostvarenju potpunog istraživačkog potencijala proširene Unije, jedna akcija s posebnom namjenom nastojat će otkriti potencijal istraživačkih skupina, posebno u konvergencijskim i najudaljenijim regijama Europske unije, koje trenutačno ne koriste svoje mogućnosti u potpunosti ili kojima je potrebno novo znanje i potpora kako bi mogle iskoristiti svoj potencijal. Te će se aktivnosti velikim dijelom temeljiti na prethodnim i postojećim mjerama, kao što su Europski centri izvrsnosti u okviru Petog okvirnog programa u tadašnjim državama pristupnicama i državama kandidatkinjama te stipendije Marie Curie za prijenos znanja. One će također upotpuniti napore koje će poduzimati Europski socijalni fond u okviru nove kohezijske politike (2007.–2013.) tako što će se usredotočiti na razvoj ljudskih potencijala za istraživanje na nacionalnoj razini u prihvatljivim područjima.

Usmjeravanje na jačanje i proširenje suradnje tih istraživačkih skupina s istraživačkim centrima u drugim državama članicama Europske unije ili pridruženim zemljama bitno će doprinijeti otkrivanju njihova potencijala, a time i njihovom dugoročnom održivom razvoju. Optimizacijom međunarodne izloženosti i uzajamnog priznavanja, povećat će se rukovodni potencijal i kvaliteta znanstvenika, ugled istraživačkih skupina i njihovo sudjelovanje u Europskom istraživačkom prostoru.

Aktivnosti

Ova će se akcija posebno zalagati za strateška partnerstva, uključujući twinning, između istraživačkih skupina iz javnog i privatnog sektora, u konvergencijskim ili najudaljenijim regijama Europske unije, koje su odabrane na temelju kvalitete i velikoga potencijala, s općeprihvaćenim istraživačkim skupinama drugdje u Europi. Poseban naglasak stavit će se na očekivane dugoročne učinke partnerstva na razini Europske unije i na regionalnoj razini. Radi ostvarenja potpunog potencijala istraživačkih skupina (npr. osnaživanjem znanja, razvojem dodatne stručnosti uključujući sposobnost upravljanja istraživanjem ili stjecanjem ugleda), akcija će se sastojati od potpore odabranim istraživačkim skupinama u regijama koje ispunjavaju uvjete u okviru istraživačkih programa razvijenih u okviru strateških partnerstava za:

- razmjenu znanja i iskustva putem transnacionalnih dvosmjernih razmjena istraživačkog osoblja između odabranih centara u konvergencijskim regijama i jedne ili više partnerske organizacije u drugoj državi članici ili pridruženoj zemlji uz ugrađene obvezne mehanizme povratka za osoblje u razmjeni koje potječe iz odabranih centara u regijama,
- zapošljavanje iskusnih istraživača, uključujući menadžere, od strane odabranih centara koji su postigli izvrsnost ili je tek ostvaruju, radi sudjelovanja u prijenosu znanja i/ili izobrazbi istraživača, također koristeći poticaj zapošljavanja kao sredstvo poticaja za povratak istraživača u matične zemlje centara,
- stjecanje i razvoj određene istraživačke opreme i razvoj materijalnog okružja za odabrane centre koji su već postigli izvrsnost ili je ostvaruju pružanjem potpore istraživačkim programima u okviru strateškog partnerstva,

- organizaciju radionica i konferencija radi omogućavanja prijenosa znanja na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini, što uključuje i istraživačko osoblje odabranih centara i gostujuće istraživače iz drugih država u okviru razvoja sposobnosti odabranih centara za međunarodnu izobrazbu i za izgradnju ugleda; sudjelovanje istraživačkog osoblja centara odabranih u okviru programa na međunarodnim konferencijama ili na kratkim edukacijskim događanjima, za razmjenu znanja, izgradnju mreže i kako bi ih se što više uklopilo u međunarodnu sredinu;
- aktivnosti širenja rezultata i promocije kako bi se osigurala bolja prepoznatljivost odabranih centara i njihovih aktivnosti.

Osim toga, i neovisno od ovih mjera potpore, ovom će se akcijom osigurati mehanizmi za ocjenjivanje pomoću kojih će svaki istraživački centar u konvergencijskim regijama, bez obzira podnose li zahtjev za financiranje ili ne, moći dobiti međunarodnu, nezavisnu i stručnu ocjenu razine vlastite sveukupne kvalitete istraživanja i infrastrukture. Tu bi procjenu vršili vrhunski neovisni međunarodni stručnjaci koje predlaže Komisija.

5. ZNANOST U DRUŠTVU

Cilj

Poticati usklađeno uključivanje znanstvenih i tehnoloških napora i s tim povezanih istraživačkih politika u europsku društvenu mrežu radi uspostave otvorenog, učinkovitog i demokratskog europskog društva znanja, i to poticanjem paneuropskog razmišljanja i rasprava o znanosti i tehnologiji te o njihovom odnosu sa sveukupnim društvenim i kulturnim spektrom.

Pristup

„Znanost u društvu” predstavlja značajno povećanje i proširenje pilot aktivnosti u okviru Šestog okvirnog programa, sukladno povećanoj ambiciji europske istraživačke politike.

Razvoj europskih društava u velikoj mjeri ovisi o njihovoj sposobnosti da stvaraju, iskorištavaju i šire znanje i da, na temelju toga, neprekidno stvaraju inovacije. Znanstveno istraživanje kao dio „trokuta znanja” koji čine istraživanje, obrazovanje i inovacije, ima veliku ulogu u tom pogledu te treba ostati jedna od pokretačkih snaga u promicanju rasta, blagostanja i održivog razvoja.

Za postizanje ovog cilja od presudne je važnosti stvaranje društvene i kulturne sredine koja će poticati uspješna i korisna istraživanja. To znači da se zakoniti društveni interesi i potrebe stavljaju na dnevni red, što dovodi do proširene demokratske rasprave sa sve više angažiranom i informiranom javnosti, do boljih uvjeta za kolektivne odabire znanstvenih pitanja i mogućnosti organizacija civilnog društva da povjere istraživanje na provedbu vanjskim izvršiteljima. Također bi se trebalo stvoriti pogodno okruženje za znanstvena zvanja, novi val ulaganja u istraživanje i daljnje širenje znanja na koje se oslanja Lisabonska strategija. Ova će aktivnost biti usmjerena i na potpuno uključivanje žena u znanost.

Ovaj dio programa „Kapaciteti” će se zatim usredotočiti na izradu niza uvjeta pomoću kojih takva sredina za provođenje istraživanja postaje više pravilo, a ne izuzetak u Europi.

Kao prvo, potrebno je pristupiti rješavanju rizika znanstvene podjele unutar naših društava. On dijeli one koji nemaju pristup odgovarajućem znanju od onih koji imaju; one koji ne mogu utjecati na kreiranje politike u području istraživanja od onih koji mogu. To dovodi do dvosmislenih osjećaja koje izražavaju građani u vezi s mogućim koristima znanosti i tehnologije i javnim preispitivanjem tih koristi. S jedne strane, oni spremno podržavaju sve više istraživanja radi rješavanja neriješenih problema današnjice (bolesti, zagađenje, epidemije, nezaposlenost itd.) i predviđanja njihovih mogućih učinaka u budućnosti. S druge strane, oni pokazuju nepovjerenje za određene primjene znanosti i moguća upletanja interesnih skupina u procese odlučivanja.

Uzroci za često nezadovoljavajuće uključivanje znanosti u društvo uglavnom su:

- nedovoljno sudjelovanje javnosti u određivanju prioriteta i utvrđivanju smjernica znanstvene politike, u mjeri u kojoj se onemogućuje šira rasprava o mogućim povezanim rizicima i posljedicama,
- sve veće rezerve u pogledu određenih smjerova razvoja u znanosti, osjećaj nedostatnog nadzora i neodgovorena pitanja u vezi s poštivanjem temeljnih vrijednosti,

- uočena izolacija svijeta znanosti od svakodnevne stvarnosti gospodarskog i socijalnog života,
- sumnje u objektivnost znanstvenih dokaza koji su stavljeni na raspolaganje pri utvrđivanju javnih politika,
- nedostatna kakvoća znanstvenih podataka dostupnih javnosti.

Izabrani pristup ima za cilj:

- učiniti mehanizme otvorenijima i transparentnijima za pristup i potvrđivanje stručnih spoznaja koje su potrebne u svrhu podupiranja snažnijih politika,
- postaviti orijentire za etički ispravne istraživačke napore u svjetlu temeljnih prava,
- omogućiti Europi da igra aktivniju ulogu na svjetskoj pozornici, u raspravi i promicanju zajedničkih vrijednosti, jednakih mogućnosti i društvenog dijaloga,
- premostiti jaz između onih koji imaju znanstveno obrazovanje i onih koji nemaju, promicati ukus za znanstvenu kulturu u neposrednoj blizini svih građana (angažirati gradove, regije, zaklade, znanstvene centre, muzeje, organizacije civilnog društva itd.),
- ohrabrivati društveni dijalog o istraživačkoj politici i poticati organizacije civilnog društva da se više uključe u istraživačke aktivnosti,
- ispitivati načine za poboljšanje upravljanja europskim sustavom istraživanja i inovacija,
- stvoriti sliku o znanosti i istraživačima koja je bliska svima, a posebno mladim ljudima,
- promicati napredak žena u znanstvenim karijerama i bolje korištenje njihovih stručnih i znanstvenih talenata u korist svih,
- osuvremeniti znanstvenu komunikaciju, dajući prednost modernim sredstvima komunikacije kako bi se postigao veći učinak, pomažući znanstvenicima da tijesno surađuju s medijskim stručnjacima.

„Znanost u društvu” će se provesti putem:

- političkih aktivnosti i istraživanja izravno podupiranih u okviru ove teme,
- suradnje između država članica, utvrđivanjem zajedničkih ciljeva i jačanjem nacionalnih praksi, u duhu otvorenoga načina koordinacije,
- promicanja, podupiranja i praćenja aktivnosti „Znanost u društvu”, to jest, načina na koji su se aktivnosti uklopile i utjecale na druge dijelove Okvirnog programa ⁽¹⁾. Opća koordinacija pitanja koja se odnose na „Znanost u društvu”, u svim dijelovima Okvirnog programa i u okviru drugih značajnih aktivnosti Zajednice (npr. pitanja koje se odnose na obrazovanje i kulturu), osigurat će se ovom temom.

Obuhvaćaju se tri područja djelovanja.

Prvo područje djelovanja: Dinamičnije upravljanje odnosa između znanosti i društva

Jačanje i unaprjeđenje europskog znanstvenog sustava

Od europskog se znanstvenog sustava očekuje da održi naš inovacijski potencijal, stoga društvo mora steći bolji uvid u njegove sastavne dijelove, propise i običaje, te u vlastito gospodarstvo. Aktivnost će biti usmjerena na rješavanje tri aspekta od šireg značaja, koncentrirajući se na sudionike i dinamiku Europskog istraživačkog prostora:

- bolje korištenje, i praćenje učinka, znanstvenih savjeta i stručnih spoznaja u svrhu kreiranja politike u Europi (uključujući upravljanje rizicima) i razvoj praktičnih alata i sustava (npr. elektroničke mreže),

⁽¹⁾ Uključuje provođenje etičkog ocjenjivanja prijedloga koji obuhvaćaju osjetljiva pitanja u okviru posebnog programa „Suradnja”.

- promicanje povjerenja i samouređenja u znanstvenoj zajednici,
- poticanje rasprave o širenju informacija, uključujući o dostupnosti znanstvenih rezultata i budućnosti znanstvenih publikacija, uzimajući u obzir i mjere za povećanje uključenosti javnosti.

Šire uključivanje s ciljem predviđanja i pojašnjenja političkih, društvenih i etičkih pitanja

Težnje i interesi društva, kao i temeljna etička načela trebaju, se bolje uključiti u sve dijelove istraživačkog procesa, pri tome stvarajući sigurniju i konstruktivniju okolinu za istraživače i za društvo u cjelini. Pojavljuju se tri aspekta i to:

- širi angažman u pogledu pitanja vezanih uz znanost,
- uvjeti za informiranu raspravu o etici i znanosti,
- veći naglasak na razgovor unutar istraživačke zajednice o socijalnim aspektima istraživanja.

Bolje razumijevanje mjesta znanosti i tehnologije u društvu

Kako bi se uputilo na odnos između znanosti i društva pomoću pouzdanih politika, potrebno je povećati, objediniti i širiti znanje stečeno u prošlosti, znanstveno i tehnološko nasljeđe, sociologiju i filozofiju znanosti, na europskoj razini. U tom smislu, znanstvenici iz tih znanstvenih grana trebali bi osnovati mreže radi ustroja istraživanja i rasprava koje mogu otkriti koliko je znanosti stvarno sudjelovala u izgradnji europskog društva i identiteta, naglašavajući posebno:

- odnos između znanosti, demokracije i prava,
- istraživanje o etici u znanosti i tehnologiji,
- uzajamni utjecaj znanosti i kulture,
- ulogu znanstvenika i predodžbu o njima,
- javno razumijevanje znanosti i promicanje javne rasprave.

Razvojna uloga sveučilišta

Cilj rada bit će potpora odgovarajućih reformi koje će sveučilištima omogućiti da u potpunosti ostvare svoju ulogu u stvaranju, širenju i podjeli znanja zajedno s industrijom i društvom u cjelini (u skladu s inicijativama Zajednice o istraživanju koje se provodi na sveučilištima). Naglasak će se staviti na:

- utvrđivanje boljih okvirnih uvjeta za učinkovitije istraživanje na sveučilištima,
- poticanje uspostavljanja konstruktivnih partnerstava s poslovnim sektorom, vodeći pritom računa o istraživačkim kapacitetima sveučilišta za provođenje istraživanja,
- podupiranje razmjene znanja između sveučilišta i društva u cjelini.

Drugo područje djelovanja: Jačanje potencijala, širenje horizonata

Spol i istraživanje

Na temelju političke orijentacije sadržane u radnim dokumentima Komisije o osoblju i zaključcima Vijeća ⁽¹⁾ te drugih bitnih političkih orijentacija Zajednice, provest će se okvir za pozitivne akcije kako bi se osnažila uloga žena u znanstvenim istraživanjima i proširila dimenzija sudjelovanja oba spola u istraživanju. Taj će okvir pružiti kontekst za političku raspravu, nadgledanje, koordinaciju i poticanje istraživanja. On će obuhvaćati:

- jačanje uloge žena u znanstvenim istraživanjima i u znanstvenim tijelima nadležnim za odlučivanje;

⁽¹⁾ „Žene i znanost: izvrsnost i inovacija – ravnopravnost spolova u znanosti” – SEC(2005.) 370; Zaključci Vijeća od 18. travnja 2005.

- dimenziju sudjelovanja oba spola u istraživanju,
- uključivanje strategije koja promiče ravnopravnost spolova u istraživačkoj politici i programima Zajednice.

Mladi i znanost

Aktivnosti će biti osmišljene tako da privuku više ljudi iz svih sredina u znanstvene karijere, da učvrste veze kroz sve naraštaje i općenito da podižu razinu znanstvene pismenosti. Europske razmjene i suradnja bit će usredotočene na znanstvene metode podučavanja prilagođene mladim ljudima, na potporu za profesore znanstvenih predmeta (koncepti, materijali), stvaranje veza između škola i profesionalnog života. Osim toga, potpora se može pružiti događajima koji imaju šire europsko područje primjene, a koji povezuju istaknute znanstvenike – kao „uzore” i ambiciozne mlade znanstvenike. Potpora istraživanju će se odrediti uzimajući u obzir socijalne kontekste i kulturne vrijednosti. Zadržana su tri aspekta:

- potpora formalnom i neformalnom znanstvenom obrazovanju u školama, kao i putem znanstvenih centara i muzeja te drugih odgovarajućih sredstava,
- jačanje veza između znanstvenog obrazovanja i znanstvenih karijera,
- istraživačke i koordinacijske aktivnosti u vezi s novim metodama u znanstvenom obrazovanju.

Treće područje djelovanja: Komunikacija između znanosti i društva

Aktivnosti će biti usmjerene na promicanje učinkovitih dvosmjernih komunikacijskih kanala koji omogućavaju angažman javnosti i donositelja politika u području znanosti, a znanstvenicima da se angažiraju u odnosima s javnošću. Taj će pristup davati prednost bliskoj suradnji i razmjeni najboljih primjera iz prakse između znanstvenika i medijskih stručnjaka, ali i većem uključivanju ciljnih skupina, ponajprije djece i mladeži, istraživača glasnogovornika i specijaliziranog tiska. Ti će napori biti usmjereni na:

- pružanje pouzdanih i pravodobnih znanstvenih informacija za tisak i druge medije,
- nastavne aktivnosti s ciljem premošćivanja jaza između medija i znanstvene zajednice,
- poticanje europske dimenzije na znanstvenim događajima koji su namijenjeni javnosti,
- promicanje znanosti pomoću audiovizualnih sredstava europske koprodukcije i prenošenja znanstvenih programa,
- promicanje izvrsnih transnacionalnih istraživanja i komunikacije pomoću javnih nagrada,
- istraživanje čiji je cilj povećanje međusobne komunikacije na temu znanosti, uključujući znanstvene metode i proizvode, kako bi se povećalo uzajamno razumijevanje znanstvenog svijeta i šireg kruga donositelja politike, medija i javnosti.

6. POTPORA USKLAĐENOM RAZVOJU ISTRAŽIVAČKIH POLITIKA

Cilj

Poboljšanje učinkovitosti i dosljednosti nacionalnih istraživačkih politika i istraživačkih politika Zajednice te njihovo oblikovanje s obzirom na druge politike, poboljšanje utjecaja javnih istraživanja i njihove povezanosti s industrijom, jačanje javne podrške i njezinog učinka kao financijske poluge privatnih ulaganja.

Pristup

Aktivnosti koje budu poduzete u ovom dijelu programa pridonijet će poticanju dosljednog razvoja istraživačkih politika te će dopunjavati koordinacijske aktivnosti u okviru programa suradnje i dati doprinos politikama i inicijativama Zajednice (primjerice, zakonodavstvo, preporuke i smjernice) kojima je cilj poboljšanje dosljednosti i utjecaja politika država članica.

Te će aktivnosti doprinijeti provedbi Lisabonske strategije, a posebno postizanju cilja od 3 % ulaganja u istraživanje, tako što će pomoći državama članicama i Zajednici u izradi učinkovitijih istraživačkih i razvojnih politika. Cilj je poboljšati javno istraživanje i njegove veze s industrijom te poticati privatno ulaganje u istraživanje jačanjem javne potpore i njezina

utjecaja na privatna ulaganja. Stoga, kako bi se stvorili što bolji okvirni uvjeti za istraživanje, potrebni su: prilagodljivost istraživačkih politika, uporaba šireg spektra instrumenata, prekogranično koordiniranje napora i uključivanje drugih politika.

Aktivnosti

Obuhvatit će se dva područja djelovanja ⁽¹⁾:

Prvo područje djelovanja: Praćenje i analiza javnih politika i industrijskih strategija koje se odnose na istraživanje, uključujući njihov utjecaj

Cilj je pružiti informacije, dokaze i analize u prilog oblikovanja, provedbe, ocjene i transnacionalnog usklađivanja javnih politika. To će uključivati:

- informacijsku i obavještajnu službu (Erawatch) s ciljem pružanja potpore donošenju odluka u području istraživanja na temelju dokaza i s ciljem doprinosa stvaranju Europskog istraživačkog prostora (ERA) osiguranjem boljeg razumijevanja prirode, sastavnih elemenata i razvoja nacionalnih i regionalnih istraživačkih politika, inicijativa i sustava. To će uključivati redovne analize, iz europske perspektive, pitanja koja su bitna za donošenje odluka u području istraživanja, ponajprije: čimbenika koji pokreću razvoj istraživačkih sustava i njihova značenja za politike i upravljačke strukture; pitanja/izazova koji se pojavljuju i političkih opcija; te ocjenu, na europskoj razini, napretka država članica na putu stvaranja Europskog istraživačkog prostora i postizanja cilja ulaganja u iznosu od 3 %,
- aktivnost koja je usmjerena na praćenje ulaganja u industrijsko istraživanje kako bi se osigurao dosljedan i komplementaran izvor informacija koji će pomoći u usmjeravanju javne politike i omogućiti tvrtkama da uspoređuju svoje strategije istraživanja i razvoja s najboljima u sektorima od ključnog interesa za gospodarstvo Europske unije. To će uključivati periodičnu analizu rezultata ulaganja u istraživanje i razvoj na razini tvrtke i gospodarskog sektora, ispitivanje trendova privatnog ulaganja u istraživanje i razvoj, analizu čimbenika koji utječu na odluke o ulaganju u istraživanje i razvoj te način rada tvrtki, analizu ekonomskih utjecaja i ocjenu utjecaja na politiku,
- razvoj i analizu pokazatelja o istraživačkoj aktivnosti i njezinom utjecaju na gospodarstvo. To će, prema potrebi, uključivati izradu i objavljivanje ključnih nacionalnih i regionalnih podataka i pokazatelja rezultata o znanosti i tehnologiji primjenom službenih statističkih pokazatelja, ocjenu snaga i slabosti sustava istraživanja i razvoja država članica; te analizu položaja i rezultata Europske unije u znanstvenom i tehnološkom istraživanju.

Te će se aktivnosti provoditi u suradnji sa Zajedničkim istraživačkim centrom, kao i kroz istraživačke studije i ekspertne skupine.

Drugo područje djelovanja: Usklađivanje istraživačkih politika

Cilj je učvrstiti, na dobrovoljnoj osnovi, koordinaciju istraživačkih politika putem:

- aktivnosti za potporu provedbe otvorenog načina koordinacije, i
- transnacionalnih inicijativa za suradnju poduzetih na nacionalnoj ili regionalnoj razini u pogledu pitanja od zajedničkog interesa, a koja bi uključivala, prema potrebi, druge nositelje interesa (uključujući industriju, europske organizacije i organizacije civilnog društva).

Te će aktivnosti biti usmjerene na pitanja od zajedničkog interesa koja se odnose na istraživanje i ostale relevantne politike koje bi trebale biti pokrenute za ostvarenje Europskog istraživačkog prostora i postizanja cilja Europske unije koji se odnosi na ulaganje od 3 % u istraživanje. One će doprinijeti razvoju djelotvornijih nacionalnih i regionalnih politika kroz uzajamno učenje i stručne recenzije; poticati udružene ili zajedničke inicijative između skupina država i regija zainteresiranih za područja koja imaju snažnu transnacionalnu dimenziju ili koja se prelijevaju; te, prema potrebi, prepoznati pitanja koja zahtijevaju dodatno i uzajamno potpomognuto djelovanje na razini Zajednice i država članica.

Inicijative koje poduzimaju nekoliko država članica i regija mogu obuhvatiti aktivnosti poput stručnog recenziranja nacionalnih i regionalnih politika, razmjene iskustva i osoblja, zajedničke procjene i ocjene utjecaja te razvoja i provedbe zajedničkih inicijativa.

⁽¹⁾ Aktivnosti koje se odnose na jačanje i poboljšanje europskog sustava znanosti, poput pitanja znanstvenog savjeta i stručnih spoznaja te one koje pridonose „boljoj regulaciji” obuhvaćene su u dijelu ovog posebnog programa pod nazivom „Znanost u društvu”.

7. AKTIVNOSTI MEĐUNARODNE SURADNJE

Cilj

Kako bi postala konkurentnom i preuzela vodeću ulogu na svjetskoj razini, Europska zajednica treba jaku i usklađenu međunarodnu znanstvenu i tehnološku politiku. Međunarodne aktivnosti u okviru različitih programa unutar Sedmog okvirnog programa provodit će se u kontekstu sveobuhvatne strategije međunarodne suradnje.

Ta međunarodna politika ima tri međuzavisna cilja:

- podržati europsku konkurentnost strateškim partnerstvima s trećim zemljama u odabranim znanstvenim područjima i uz sudjelovanje najboljih znanstvenika iz trećih zemalja kako bi radili u i s Europom,
- omogućiti kontakte s partnerima u trećim zemljama radi boljeg pristupa istraživanjima koja se provode drugdje u svijetu,
- rješavati specifične probleme s kojima su suočene treće zemlje ili probleme globalnog karaktera na temelju uzajamnih interesa i uzajamne koristi.

Pristup

Kako bi se prepoznala i utvrdila prioritetna područja istraživanja od zajedničkog interesa i zajedničke koristi s ciljanim trećim zemljama (zemlje partneri u međunarodnoj suradnji ⁽¹⁾) za konkretne aktivnosti međunarodne suradnje u okviru posebnog programa „Suradnja”, stalni politički dijalozi i mreže partnerstava bit će proširene s različitim regijama u tim trećim zemljama kako bi se osigurali podaci koji će pomoći da se te aktivnosti provedu. Povećat će se dosljednost nacionalnih aktivnosti, u odnosu na međunarodnu znanstvenu suradnju, poticanjem usklađivanja nacionalnih programa (država članica i povezanih zemalja) putem višestranog usklađivanja nacionalnih politika i aktivnosti istraživanja i tehnološkog razvoja. Suradnja s trećim zemljama u Okvirnom programu bit će posebno usmjerena na sljedeće skupine država ⁽²⁾:

- države kandidatkinje ⁽³⁾,
- mediteranske države partnere, države Zapadnog Balkana ⁽⁴⁾, kao i države Istočne Europe i Srednje Azije ⁽⁵⁾,
- zemlje u razvoju, s naglaskom na određene potrebe svake uključene zemlje ili regije ⁽⁶⁾,
- novorastuća gospodarstva ⁽⁶⁾.

Tematske istraživačke aktivnosti u okviru međunarodne suradnje provode se u okviru posebnog programa „Suradnja”. Međunarodne aktivnosti u području ljudskih potencijala provode se prema posebnom programu „Ljudi”. Provest će se horizontalne aktivnosti i mjere potpore koje će biti usmjerene na područja koja ne uključuju određena tematska ili interdisciplinarna područja obuhvaćena u programu „Suradnja”, a one bi mogle biti dopunjene, u ograničenom broju slučajeva, određenim aktivnostima suradnje od zajedničkog interesa. Pojačat će se opća koordinacija aktivnosti međunarodne suradnje u okviru različitih programa kako bi se osigurao dosljedni pristup i razvoj sinergija s drugim instrumentima Zajednice (npr. Međunarodna policijska udruga, Europska politika susjedstva, Uredba o suradnji EU-a s državama Azije i Latinske Amerike i programi za razvojnu pomoć). Uzimajući u obzir iskustva stečena u okviru Međunarodnog udruženja za promicanje suradnje sa znanstvenicima iz novih nezavisnih država bivšeg SSSR-a (INTAS) i nastavljajući se na njegov rad unutar okvira za suradnju s istočnoeuropskim i srednjoazijskim državama, provodit će se aktivnosti koje osiguravaju kontinuitet te suradnje u okviru ovog programa i programa „Suradnja” i „Ljudi”.

Komisija će osigurati usklađivanje aktivnosti međunarodne suradnje u svakom dijelu Okvirnog programa, uključujući politički dijalog sa zemljama i regijama partnerima te međunarodnim forumima.

⁽¹⁾ Vidjeti Pravila za sudjelovanje.

⁽²⁾ Trenutačno je devet mediteranskih država partnera i šest država Istočne Europe i Srednje Azije uključeno u europsku politiku susjedstva.

⁽³⁾ Ne uključuju pridružene države kandidatkinje.

⁽⁴⁾ Ne uključuju potencijalne države kandidatkinje.

⁽⁵⁾ Armenija, Azerbajdžan, Belarus, Gruzija, Kazakstan, Kirgiska Republika, Moldova, Rusija, Tadžikistan, Turkmenistan, Ukrajina i Uzbekistan.

⁽⁶⁾ Uzimajući u obzir da Latinska Amerika uključuje zemlje u razvoju i novorastuća gospodarstva.

Aktivnosti

Glavne aktivnosti za razvoj zajednički dogovorenih politika međunarodne znanstvene suradnje su:

Biregionalna koordinacija suradnje u području znanosti i tehnologije, uključujući određivanje prioriteta i utvrđivanje politika suradnje u području znanosti i tehnologije

Suradnja Zajednice na polju istraživanja i tehnologije, u svrhu određivanja prioriteta, temeljit će se na sveobuhvatnom političkom dijalogu sa zemljama i regijama partnerima pri razmatranju njihovih sociokulturnih uvjeta i istraživačkih sposobnosti. Taj dijalog u svrhu suradnje na polju istraživanja i tehnologije vodi se na više razina, i to kroz međunarodne forumе (razne UN konvencije), institucionalizirane biregionalne dijaloge ⁽¹⁾, uključujući: azijsko-europske sastanke (ASEM); Latinsku Ameriku, karipske zemlje i EU (EU-LAC); partnerstvo Mediterana i Zapadnog Balkana; države EU-ACP (afričke, karipske i pacifičke grupe država) te Istočnu Europu i Srednju Aziju ⁽²⁾, i bilateralne i multilateralne sporazume, kao i kroz neformalne transnacionalne sastanke znanstvenika i drugih društvenih partnera.

Najviši prioritet će se dati jačanju biregionalnih, odnosno dvosmjernih dijaloga s ciljem vođenja i utvrđivanja okvira za međunarodnu suradnju u području znanosti i tehnologije te zajedničkog utvrđivanja istraživačkih područja u obostranom interesu i na obostranu korist. Takav dijalog i partnerstvo u znanosti i tehnologiji je najdjelotvorniji način ostvarivanja globalnih i zajednički dogovorenih ciljeva, s obzirom na posebne potrebe na razini regije i države. Prema tome, međunarodna suradnja u području znanosti i tehnologije u Okvirnom programu uredit će se na dosljedan način: utvrđivanjem integrirane politike istraživanja koja proizlazi iz dijaloga i sporazuma u području znanosti i tehnologije ⁽³⁾.

Te će se inicijative provesti putem posebnih aktivnosti u okviru međunarodne suradnje koja će doprinijeti razvoju biregionalnog dijaloga u bliskim konzultacijama s državama članicama, pridruženim zemljama i zemljama partnerima u međunarodnoj suradnji.

Određivanje prioriteta i utvrđivanje politika suradnje u području znanosti i tehnologije imat će izravne i mjerljive utjecaje na druge aktivnosti predviđene za program međunarodne suradnje u okviru posebnog programa „Kapaciteti”, i to: poticanje i proširenje sporazuma, stvaranje partnerstva za suradnju i postizanje pozitivnog sinergijskog učinka na usklađivanje nacionalnih politika i aktivnosti u okviru međunarodne suradnje, i to sve obuhvaćeno u području znanosti i tehnologije.

U okviru sporazuma u području znanosti i tehnologije, u skladu s utvrđenim prioritetima, prednost će se dati utvrđivanju novih tematskih elemenata koji zaslužuju djelovanje i potporu na političkoj razini, što će se provesti po temama.

Nadalje, sudjelovanje znanstvenika u nacionalnim istraživačkim programima trećih zemalja omogućit će potpuno iskorištavanje mogućnosti sporazuma u području znanosti i tehnologije, a znanstvenici će imati priliku upoznati istraživačke sustave i kulture trećih zemalja. U tu svrhu, Okvirni program će pokriti troškove sudjelovanja znanstvenika iz država članica i pridruženih zemalja u nacionalnim istraživačkim programima trećih zemalja, u slučajevima kada postoji obostrani interes i korist. Takva će se suradnja temeljiti na natjecateljskoj osnovi.

Zajednički projekti razvijeni u okviru gore navedenih dijaloga i sporazuma o suradnji u području znanosti i tehnologije pokretat će se prema potrebama i imat će značajni obujam partnerstva, stručnosti i financiranja, a imat će i važan društveno-gospodarski utjecaj. Projekti će posebno biti usmjereni na prioritete utvrđene kroz politički dijalog o suradnji u području znanosti i tehnologije u okviru regionalnih foruma i upućivat će se posebni pozivi svakoj regiji ili skupini država partnera uključenih u međunarodnu suradnju. Ishod tih dijaloga pridonijet će određivanju prioriteta i potreba za konkretnim aktivnostima međunarodne suradnje u području različitih tema iz posebnog programa „Suradnja”.

Dvosmjerna koordinacija za poticanje i razvoj partnerstava u znanosti i tehnologiji

Realizacija utvrđenih prioriteta dodatno će se razraditi i provesti u djelo osnivanjem nepristranih partnerstava za suradnju u znanosti i tehnologiji kojima će se pregrupirati višestruki nositelji interesa (partneri iz područja istraživanja, industrije, državne uprave i civilnog društva) radi izgradnje istraživačkih sposobnosti i provedbe istraživačkih aktivnosti. Ti su se mehanizmi pokazali najprikladnijima za mobilizaciju jakih strana tih partnera u sinergijskom smislu. Ta će partnerstva zahtijevati višedisciplinarnе pristupe kako bi mogla odgovoriti na različite potrebe na globalnoj i regionalnoj razini i/ili na razini države.

⁽¹⁾ Biregionalni dijalog u ovom kontekstu znači dijalog između država članica, Europske zajednice i dotičnih trećih zemalja.

⁽²⁾ Međunarodni centar za znanost i tehnologiju (ISTC) i Centar za znanost i tehnologiju (STCU) bi se također mogli uključiti.

⁽³⁾ Uzimajući u obzir interese Zajednice, zaključeni su sporazumi sa svim značajnijim partnerima iz područja industrije ili gospodarstava u nastajanju, kao i s gotovo svim zemljama uključenim u Europsku politiku susjedstva.

Razvoj partnerstava u znanosti i tehnologiji temeljit će se na biregionalnom vodstvu i usklađivanju političkih inicijativa u utvrđenim prioritetnim područjima. Njima će upravljati koordinacijske skupine sastavljene od ograničenog broja predstavnika iz svake regije, a otvorene su za sve partnere u regiji uzimajući u obzir njihove interese i istraživačke sposobnosti. Ta će partnerstva promicati zajedničke istraživačke aktivnosti i stalni politički dijalog o učinkovitosti i korisnosti suradnje, kao i o utvrđivanju budućih potreba.

Podupiranje koordinacije nacionalnih politika i aktivnosti država članica i pridruženih zemalja u okviru međunarodne suradnje u znanosti i tehnologiji

S ciljem promicanja, odnosno poticanja korisne i učinkovite strategije međunarodne znanstvene suradnje Zajednice na razini Europske unije, nužna je stalna koordinacija nacionalnih politika kako bi se ostvarile obveze preuzete kroz biregionalne i dvosmjerne dijaloge u području znanosti i tehnologije.

Ta će koordinacija povećati učinkovitost i učinak pokrenutih inicijativa u okviru dvosmjerne suradnje u području znanosti i tehnologije između država članica i država partnera uključenih u međunarodnu suradnju te pojačati pozitivne sinergije između njih. Ona će također unaprijediti komplementarnosti aktivnosti suradnje Zajednice s državama članicama u području znanosti i tehnologije.

Nadalje, podupirat će se provedba „zajedničke vizije” omogućivanjem inovativnih programskih pristupa i tijesnom suradnjom između i s državama članicama u svrhu razvoja i provedbe koherentne suradnje u području znanosti i tehnologije Europske unije.

PRILOG II.

OKVIRNA RASPODJELA IZNOSA (u milijunima EUR)

Istraživačke infrastrukture ⁽¹⁾	1 715
Istraživanje u korist malih i srednjih poduzeća	1 336
Regije znanja	126
Istraživački potencijal	340
Znanost u društvu	330
Usklađeni razvoj istraživačkih politika	70
Aktivnosti međunarodne suradnje	180
Ukupno	4 097

⁽¹⁾ Uključujući doprinos u visini do 200 milijuna EUR Europskoj investicijskoj banci za njezin instrument za financiranje na temelju podjele rizika iz Priloga III. Iznos veličine 100 milijuna EUR osigurat će se u godišnjim obrocima za razdoblje 2007.-2010.

PRILOG III.

INSTRUMENT ZA FINANCIJANJE NA TEMELJU PODJELE RIZIKA

U skladu s Prilogom II., Zajednica će dati doprinos (mjera koordinacije i potpore) Europskoj investicijskoj banci (EIB) koja će biti partner pri podjeli rizika u okviru Instrumenta za financiranje na temelju podjele rizika (RSFF). RSFF, koji će zajednički financirati Zajednica i EIB namijenjen je poticanju ulaganja privatnog sektora širom Europe u istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti (ITR), kao i inovacije.

Doprinos Zajednice povećat će mogućnosti banke za upravljanje rizikom i tako omogućiti i. veći opseg zajmova i jamstava EIB-a za određenu razinu rizika; i ii. financiranje riskantnijih europskih djelovanja u području ITR-a što ne bi bilo moguće bez pomoći Zajednice; te će tako i pomoći u rješavanju nedostataka tržišta. Doprinos ima sljedeći cilj:

- dodati vrijednost u područjima gdje tržište ne može pružiti potrebna financijska sredstva, i
- pružiti katalitički učinak pri jačanju privatnog ulaganja.

Doprinos Zajednice bit će dodijeljen RSFF-u, u skladu s odredbama iz Priloga II.

EIB će pozajmljivati sredstva prikupljena na međunarodnim financijskim tržištima te će pružati jamstva svojim financijskim partnerima u skladu sa svojim uobičajenim pravilima, propisima i postupcima.

Ona će taj doprinos po načelu „prvenstva dolaska” koristiti za rezerviranja i alokacije kapitala unutar banke kako bi se dijelom pokrili rizici povezani s njezinim aktivnostima potpore prihvatljivim europskim djelovanjima u području ITR-a.

EIB će na osnovi financijske procjene ocijeniti razinu financijskog rizika i odlučiti koja je vrijednost rezerviranja i alokacije kapitala.

Ocjena rizika i klasifikacija te odluke koje iz toga proizlaze u vezi s rezerviranjem i alokacijom kapitala bit će u skladu s uobičajenim postupcima banke – u okviru njezinog instrumenta za strukturno financiranje – koje su odobrili i prate ih njezini imatelji udjela i koji se s vremena na vrijeme ažuriraju i mijenjaju. Oni se neće mijenjati zbog doprinosa Zajednice.

Rizik za proračun Zajednice ograničen je na iznose koji su isplaćeni ili za koje je preuzeta obveza plaćanja. Neće postojati potencijalna odgovornost za proračun Zajednice budući da svaki preostali rizik snosi EIB.

Doprinos Zajednice bit će isplaćen godišnje na temelju višegodišnjeg plana i vodeći računa o razvoju potražnje. Godišnji iznos bit će utvrđen u programu rada na temelju izvješća o aktivnostima i predviđanjima koje predstavi EIB.

U sporazumu koji će nakon detaljnog savjetovanja s državama članicama biti sklopljen s EIB-om utvrdit će se uvjeti pod kojima se sredstva Zajednice mogu koristiti kao rezerviranja ili alokacije kapitala. On će uključivati sljedeće uvjete:

- prihvatljivost djelovanja Zajednice u području ITR-a. U pravilu, razvoj istraživačkih infrastruktura koje financira Zajednica, u okviru ovog posebnog programa, automatski će biti prihvaćen. Pravne osobe s poslovnim nastanom u trećim zemljama koje nisu povezane zemlje također su prihvatljive ako sudjeluju u neizravnim djelovanjima Sedmog okvirnog programa i ako su njihovi troškovi prihvatljivi za financiranje Zajednice. Ostale istraživačke infrastrukture od europskog interesa također bi se mogle razmotriti.

RSFF će biti ponuđen u svim državama članicama i pridruženim zemljama kako bi se osiguralo da sve pravne osobe bez obzira na veličinu (uključujući MSP-e i istraživačke organizacije, također i sveučilišta) imaju koristi od ovog instrumenta za financiranje njihovih aktivnosti u okviru prihvatljivih djelovanja.

Inovacijske aktivnosti komercijalne prirode prihvatljive su za sredstva iz RSFF-a samo preko korištenja vlastitog doprinosa EIB-a.

- U skladu s Uredbom o pravilima za sudjelovanje donesenom na temelju članka 167. Ugovora, sporazum će također uspostaviti postupke po kojima Zajednica može u valjano opravdanim slučajevima staviti prigovor na korištenje doprinosa Zajednice od strane EIB-a.
- Pravila za određivanje dijela financijskog rizika koji će biti pokriven doprinosom Zajednice i praga rizika iznad kojeg EIB može koristiti doprinos Zajednice kao i pravila za podjelu odgovarajućih prihoda.

Razina doprinosa Zajednice za svaku transakciju ovisit će o ocjeni financijskog rizika koju će dati EIB. Razina sveukupnih rezerviranja i alokacije kapitala za većinu transakcija RSFF-a očekuje se da će biti u visini između 15 % i 25 % nominalne vrijednosti tih transakcija. Ukupni iznosi rezerviranja i alokacije kapitala doprinosa Zajednice ni u kojem slučaju ne smiju prijeći 50 % nominalnog zajma ili vrijednosti jamstva. Sve će se transakcije izvršiti na temelju podjele rizika.

- Pravila po kojima će Zajednica pratiti dodjeljivanje zajmova i jamstava EIB-a povezano s doprinosom Zajednice, uključujući dodjeljivanje preko financijskih partnera EIB-a.

EIB će moći koristiti doprinos Zajednice samo za transakcije odobrene između dana stupanja na snagu ovog posebnog programa i 31. prosinca 2013.

Kamate i prihode nastale na temelju doprinosa Zajednice tijekom tog razdoblja EIB će svake godine prijaviti Komisiji koja će o tome obavijestiti Europski parlament i Vijeće. U skladu s člankom 18. stavkom 2. Financijske uredbe oni će se smatrati namjenskim prihodom RSFF-a i uključit će se u proračun.

Pri donošenju programa rada, Komisija može donijeti odluku o preraspodjeli, za potrebe bilo kojih drugih neizravnih aktivnosti ovog posebnog programa pod naslovom „Istraživačka infrastruktura”, bilo kojeg iznosa koji nije iskorišten u okviru RSFF-a i stoga je vraćen od EIB-a, nakon polugodišnje ocjene iz Priloga II. Okvirnom programu. Polugodišnja ocjena uključivat će vanjsku procjenu utjecaja RSFF-a.

Komisija će pažljivo pratiti učinkovito korištenje doprinosa Zajednice uključujući naknadne ocjene uspješnih elemenata djelovanja i uredno izvješćivati programski odbor. Nadalje, Komisija će uključiti glavne zaključke u vezi s tim u godišnje izvješće o aktivnostima istraživanja i tehnološkog razvoja, a koji će dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću na temelju članka 173. Ugovora.

PRILOG IV.

ZAJEDNIČKA PROVEDBA ISTRAŽIVAČKIH PROGRAMA IZVAN OKVIRA ZAJEDNICE

Niže u tekstu je navedena indikativna inicijativa za zajedničku provedbu nacionalnih istraživačkih programa, a koja može biti predmetom zasebnih odluka na temelju članka 169. Ugovora. Daljnje inicijative mogu se odrediti i predložiti za vrijeme provedbe Sedmog okvirnog programa.

Ako bi se donijela takva odluka, uspostavila bi se posebna provedbena struktura zajedno s organizacijskom strukturom i odgovarajućim tijelima upravljanja koja su potrebna za provedbu djelovanja. U skladu s Prilogom II., Zajednica bi mogla pružiti financijsku potporu inicijativi do iznosa navedenog u Prilogu II. i s najprimjerenijim bi sredstvima mogla aktivno sudjelovati u provedbi.

Inicijativa u području malih i srednjih poduzeća koja se bave istraživanjem, u skladu s člankom 169. Ugovora o EZ-u

Cilj će biti pokretanje i provedba zajedničkog programa istraživanja i razvoja u korist malih i srednjih poduzeća koja se bave istraživanjem s ciljem unapređenja njihove istraživačke i inovacijske sposobnosti. Transnacionalni projekti istraživanja i razvoja, koje vode mala i srednja poduzeća, bit će poticani i podupirani kroz program Eureka. Ova inicijativa dopunjava druge aktivnosti usmjerene na mala i srednja poduzeća, a koje se provode prema Sedmom okvirnom programu.

Zajednica će pružiti financijsku potporu inicijativi i s najprimjerenijim će sredstvima sudjelovati u provedbi te aktivnosti.

PRILOG V.

INFORMACIJE KOJE KOMISIJA MORA PRUŽITI U SKLADU S ČLANKOM 8. STAVKOM 4.

1. Informacije o aktivnostima koje omogućuju praćenje svakog prijedloga od početka do kraja, a koje osobito obuhvaćaju:
 - podnesene prijedloge,
 - rezultate ocjenjivanja za svaki prijedlog,
 - ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava,
 - izvršene aktivnosti.
2. Informacije o rezultatu svakog poziva na podnošenje prijedloga i o provedbi aktivnosti, a koje osobito obuhvaćaju:
 - rezultate svakog poziva na podnošenje prijedloga,
 - rezultat pregovaranja o sporazumima o dodjeli sredstava,
 - provedbu aktivnosti, uključujući podatke o plaćanju i ishodu aktivnosti.
3. Informacije o provedbi programa, uključujući relevantne informacije na razini Okvirnog programa, posebnog programa i svake teme.

Te informacije (posebno one o prijedlozima, njihovom ocjenjivanju i sporazumima o dodjeli sredstava) trebalo bi pružiti u jedinstvenom strukturiranom formatu koji omogućuje elektronsko čitanje i obradu te je dostupan putem sustava informacija i izvješćivanja koji se temelji na informacijskim tehnologijama i omogućuje neposrednu analizu podataka.
